

Ljubljana, 28. 1. 2021

Priloga dopisu - Sindikalne centrale na predlog Zakona o dodatnih ukrepih za omilitev posledic Covid-19 (PKP 8)

1. Amandma (k 4. členu):

V 4. členu se dodata novi prva in druga alineja, ki se glasita:

»- se v prvem, drugem, tretjem in četrtem odstavku 67. člena črta besedilo »ali prispevkov« na vseh mestih;«

»- se v prvem odstavku 68. člena črta besedilo »ali prispevkov« na vseh mestih.«

Dosedanje prva, druga in tretja alienea se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

Ureditev v Zakonu o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20), na katero se nanaša amandma, je neustavna, kar je ugotovilo že Ustavno sodišče v zadevi št. U-I-281/09-14, objavljeni v Ur. l. RS, št. 105/2011, kjer je ugotovilo, da omogočanje odloča, odpisa ali delnega odpisa, ki ga je na podlagi takratnega 228. člena ZPIZ lahko izvajala Davčna uprava, ni skladno z Ustavo RS, saj gre za razpolaganje s sredstvi delavca in torej posega v lastninsko pravico delavcev.

2. Amandma (k 5. členu):

V prvem odstavku 125. člena se besedilo »za polovico rednega delovnega časa« spremeni v »za vse evidentirane ure dela«.

Obrazložitev:

Določba 125. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/2020, v nadaljevanju ZIUOPDVE) določa pravico direktorjem v javnem sektorju, kot jih določa Uredba o plačah direktorjev v javnem sektorju, ki opravljajo delo v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, do dodatka za delo v rizičnih razmerah v

višini 65 odstotkov urne postavke osnovne plače za polovico rednega delovnega časa. Med direktorje se po Uredbi o plačah direktorjev v javnem sektorju uvrščajo tudi glavne sestre v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih, ki zasedajo delovna mesta pomočnika direktorja v zdravstvenih zavodih oziroma namestnika direktorja v socialnovarstvenih zavodih za področje zdravstvene nege. Slednje, še posebej v času epidemije SARS-CoV-2 opravljajo predvsem delo v neposrednem stiku s pacienti in varovanci, so nosilke organizacije zdravstvene nege v zavodih, zaradi kadrovskih izpadov in siceršnje kadrovske podhranjenosti pa so pogostokrat primorane opravljati nadurno delo, ki bistveno presega zakonske omejitve nadurnega dela (144. člen ZDR-1). Zato je povsem nerazumno, da so glavne sestre v skladu z določeno 125. člena ZIUOPDVE upravičene do dodatka za delo v rizičnih razmerah le za polovico ur rednega delovnega časa, ne pa tudi za preostanek delovnega časa, ko delo opravljajo v rizičnih razmerah – t. j. ves redni delovni čas, kot tudi čas dela preko polnega delovnega časa.

3. Amandma (novi 5.a člen):

V Zakonu o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20) se 21. in 22. člen ZIUPOP DVE črtata.

Obrazložitev:

Vsebina členov, na katera se nanaša amandma, ni interventne narave, temveč gre za sistemski poseg v Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o javnih uslužbencih s posegom na polje odpovedi pogodbe o zaposlitvi in z odstopom od temeljnega postulata delovnega prava, in sicer da je odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca upravičena le v primeru utemeljenega in resnega razloga, ki onemogoča nadaljevanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi. Konvencija MOD št. 158 o prenehanju delovnega razmerja na pobudo delodajalca v 4. členu določa, da »delovno razmerje ne preneha, če za to ni resnega razloga v zvezi s sposobnostjo ali obnašanjem delavca ali v zvezi z operativnimi potrebami podjetja, ustanove ali službe«. Sprejeta rešitev, katere črtanje predlagamo je po našem prepričanju tudi nasprotju z več člani Ustave RS, med drugim z 2., 8., 14. in 66. členom, zaradi česar je tudi že bila na Ustavno sodišče vložena zahteva za presojo skladnosti z Ustavo s predlogom za začasno zadržanje.

Gre za člena, ki omogočata povsem arbitrarno odločanje delodajalcev o nadaljevanju delovnega razmerja po izpolnitvi pogojev za upokožitev in za diskriminatorno obravnavo starejših delavcev, ki so postavljeni v slabši položaj z možnostjo odpovedi pogodbe o zaposlitvi brez utemeljenega razloga izključno zato, ker so izpolnili pogoje za starostno upokožitev. Rešitev je še posebej neutemeljena zaradi dejstva, da je Slovenija med državami članicami EU med državami z najnižjo stopnjo delovne aktivnosti starejših delavcev, na kar je Slovenijo opozarjala tudi Evropska komisija (nazadnje v priporočilih v okviru Evropskega semestra leta 2019), vrsta ukrepov v zadnjih letih pa je bila usmerjena prav v podaljševanje delovne aktivnosti starejših delavcev, da se ne bi upokojevali takoj po izpolnitvi pogojev za upokožitev. Namen teh ukrepov je bil podpora dolgoročni vzdržnosti pokojninskega sistema, ki mu zaradi sprejete rešitve grozi potencialno takojšen pripad več tisoč novih upokožencev in s tem veliko povečanje izdatkov za pokojnine. Sprejeta rešitev tudi ruši soglasje socialnih partnerjev ob

zadnji manjši pokojninski reformi, katere del je bila tudi opustitev predloga o možnostih prenehanja pogodbe o zaposlitvi ob izpolnitvi pogojev za starostno upokožitev.

Nenazadnje rešitvi ostro nasprotujemo tudi zato, ker ni bila predmet usklajevanja med socialnimi partnerji na ESS ali kako drugače, kljub temu, da so se spremembe Zakona o delovnih razmerjih kot temeljnega akta, ki ureja pravice in obveznosti zaposlenih, vedno sprejemale s soglasjem socialnih partnerjev.

4. Amandma (novi 7.a člen):

46. člen ZIUPOPVE se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Ne glede na 29. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K in 36/19; v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) gre zavarovancem, ki zbolijo za COVID-19 ali pri katerih se ugotovi okužba z virusom SARS-COV-2, nadomestilo od prvega dne zadržanosti od dela zaradi okužbe s SARS-COV-2.

(2) Nadomestilo plače v primeru iz prejšnjega odstavka znaša 100% osnove ob zadržanosti od dela. Sredstva za kritje razlike do 100% nadomestila iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo iz sredstev proračuna Republike Slovenije prek Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZS).

(3) ZZS:

- delodajalcu povrne izplačano razliko nadomestila v 60 dneh od predložitve zahteve za povračilo razlike nadomestila;*
- samostojnemu zavezancu izplača razliko nadomestila v 30 dneh od predložitve zahteve za izplačilo razliko nadomestila.*

(4) Natančnejši postopek vlaganja zahteve iz prejšnjega odstavka določi ZZS.

(5) Delodajalec oziroma samostojni zavezanec vloži zahtevo iz četrtega odstavka tega člena v elektronski obliki pri ZZS v enem mesecu po zaključku začasne zadržanosti iz prvega odstavka tega člena.

(6) Če ni s tem členom drugače določeno, se glede obračuna, izplačila in povračila nadomestila smiselno uporabljajo določbe ZZVZZ in na njegovi podlagi izdanih aktov, ki urejajo nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela, ki je pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

(7) Stroški izplačanih razlik nadomestil se ZZS povrnejo iz proračuna Republike Slovenije v desetih dneh od dneva, ko ministrstvo, pristojno za zdravje, prejme zahtevke ZZS za povračilo izplačanih razlik nadomestil.

(8) Ukrep iz tega člena velja do 31. decembra 2021.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se vsem zaposlenim v času epidemije, ki zbolijo za COVID-19 ali se pri njih odkrije okužba z virusom SARS-COV-2 od prvega dneva odsotnosti prizna 100% nadomestilo plače, za katerega se sredstva zagotavljajo iz proračuna preko ZZSZ, ne glede na to, ali je do okužbe prišlo na delovnem mestu ali ne.

Prepričani smo, da bi imel navedeni predlog vrsto pozitivnih učinkov tako za zaposlene, delodajalce in javno zdravje.

- 1) *Odpravil bi dosedanjo prakso, po kateri delodajalci niso želeli priznavati okužbe na delovnem mestu kot poškodbe pri delu, kljub temu, da bi okužba na delovnem mestu morala šteti kot poškodba pri delu. Tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZSZ) je v dopisu, št. 180-46/2020-DI/20, z dne 3. 4. 2020, naslovljenem na izvajalce zdravstvenih storitev, obrazložil, da »če je razlog začasne nezmožnosti za delo bolezen (konkretno COVID-19), do katere je prišlo zaradi okužbe na delovnem mestu, je vzrok zavarovančeve začasne nezmožnosti za delo poškodba pri delu v smislu 3. alineje 66. člena ZPIZ-2 in ne bolezen. Gre za obolenje, ki je posledica nesrečnega naključja ali višje sile med opravljanjem dela. Takšno obolenje pa se, skladno s 3. alinejo 66. člena ZPIZ-2, šteje za poškodbo pri delu. Če je do okužbe prišlo na delovnem mestu, je za opredelitev poškodbe pri delu kot razloga začasne nezmožnosti za delo potrebna tudi ustrezna prijava poškodbe pri delu s strani delodajalca (npr. pisna izjava delodajalca, obrazec ER-8 ...).«*
- 2) *Preprečil bi prezentizem zlasti tistih delavcev, ki nimajo znakov okužbe ali imajo zgolj blage znake okužbe, pa zaradi pretečega znižanja dohodkov na 80% v primeru bolniške zaradi bolezni ne odidejo na testiranje, ne uveljavljajo bolniškega staleža in s tem širijo okužbo med ostale.*
- 3) *Razbremenil bi delodajalce plačila nadomestila plače za zaposlene, ki so odsotni z dela zaradi okužbe s COVID-19 oziroma okužbe s SARS-COV-2 od prvega do tridesetega dneva odsotnosti in jim s tem v času epidemije znižal stroške dela.*

5. Amandma (novi 11.a člen):

V prvem odstavku 87. člena ZIUPOPĐVE se črta besedilo »na delovnih mestih plačne skupine J,«.

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Do dodatka iz prvega odstavka so upravičeni tudi zaposleni pri zasebnih izvajalcih zdravstva in socialnega varstva, ki dejavnost opravljajo v okviru mreže javne službe.«

Obrazložitev:

Predlagani člen omogoča izplačevanje dodatka tudi delavcem plačne skupine J v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, če so v času epidemije pri svojem delu nadpovprečno

izpostavljeni tveganju za svoje zdravje oziroma prekomerno obremenjeni zaradi obvladovanja epidemije, ne glede na to, da ne delajo nujno neposredno s pacienti z okužbo ali s sumom na okužbo s COVID-19. Ker pa se takšne okoliščine pojavljajo tudi pri zaposlenih pri zasebnih izvajalcih zdravstva in socialnega varstva, ki dejavnost opravljajo v okviru mreže javne službe in pri drugih zaposlenih v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, je potrebno možnost izplačila predmetnega dodatka dati tudi drugim zaposlenim v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, saj bi v nasprotnem primeru prišlo do neutemeljene neenake obravnave, ki bi bila pogojena izključno s plačno skupino, v katero je umeščeno posamezno delovno mesto, oziroma s statusom izvajalca javne službe, ne pa z vsebino dela oziroma pogoji dela, ki se lahko pojavijo tudi na delovnih mestih drugih plačnih skupin.

6. Amandma (novi 23.a člen):

Ne glede na drugi odstavek 33. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20; v nadaljnjem besedilu: ZIUPOPĐVE) so do dodatka iz prvega odstavka 33. člena upravičeni tudi zaposleni v mreži javne zdravstvene službe in mreži javne službe na področju socialnega varstva, ki neposredno delajo v okolju s COVID-19 pacienti oziroma uporabniki, pri katerih obstaja sum na okužbo s COVID-19 oziroma je ta potrjena, in sicer:

- pri izvajanju zdravstvene oskrbe na domu pacienta oziroma uporabnika, pri katerem obstaja sum na okužbo s COVID-19,*
- pri triaži pacientov, pri katerih obstaja sum na COVID-19,*
- v laboratorijih, ki izvajajo analizo odvzetih vzorcev brisov zaradi ugotavljanja okužbe s COVID-19,*
- na deloviščih, kjer se izvršuje dezinfekcija ali čiščenje prostorov, v katerih se nahajajo oziroma so se nahajali pacienti oziroma uporabniki, okuženi s COVID-19,*
- v sivih conah pri zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami iz 18. člena Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF in 90/12), če izvajajo neposredne storitve za uporabnike,*
- v sivih conah pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev, ki se opravljajo na domu uporabnika, ki delajo v okolju z uporabniki, pri katerih obstaja sum na okužbo s COVID-19.*

Obrazložitev:

Sprememba določbe je potrebna, ker sta določbi 56. člena ZZUOOP in 33. člena ZIUPOPĐVE preozki in so neupravičeno izključuni zaposleni, ki delajo na deloviščih, kjer se delo opravlja z osebami, pri katerih obstaja sum na okužbo COVID-19, vendar pa niso zajeta v eni od 11 taksativno naštetih točk, ki jih opredeljuje prvi odstavek 56. člena ZZUOOP. Primeroma navajamo primer triažne točke v zdravstvenih domovih (gre za vstopno točko v zdravstvene domove), ki so namenjene temu, da v zdravstveni dom ne vstopajo pacienti s sumom ali s simptomi COVID-19 in laboratorije, kjer so analizirani odvzeti vzorci brisov za ugotavljanje okužbe s COVID-19. V zdravstvenem domu so zaposleni na triažni točki izpostavljeni predvsem zaradi velike frekvence pacientov, med katerimi se najdejo tudi taki, ki kažejo vidne znake okužbe in pri katerih se okužba kasneje tudi potrdi. Nadalje v veliki meri na vrata

zdravstvenega doma prihajajo uporabniki, ki se ne poslužujejo predhodne telefonske ali elektronske najave, se želijo osebno naročiti na pregled, prihajajo po različne informacije, pridejo na bris COVID, zaradi česar ima triažna točka vse karakteristike t. i. sive cone. V laboratorijih zaposleni rokujejo neposredno s kužnimi in potencialno kužnimi vzorci brisov, ki kljub skrbnemu ravnanju lahko pomenijo tudi vir okužbe. Poleg navedenega se je v laboratorijih izjemno povečal obseg analiziranja brisov za ugotavljanje okužbe s COVID, kar v pomeni izjemno obremenitev zaposlenih v povezavi z odsotnimi zaposlenimi zaradi COVID in zaradi organizacije dela, ki z umikom dela zaposlenih iz delovnega procesa zagotavlja nepretrgan delovni proces za primer okužbe med zaposlenimi v laboratoriju.

Povsem neutemeljeno je izvzeto delo v sivih conah pri izvajanju zdravstvene oskrbe na domu pacienta oziroma uporabnika, pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev, ki se opravljajo na domu uporabnika in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki ga v tem amandmaju dodajamo.

7. Amandma k 24.členu:

Za prvim odstavkom se doda nov, drugi odstavek, ki glasi:

»V četrtem odstavku 85. člena se črta besedilo: »neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna Republike Slovenije in občinskih proračunov ter«.

Sedanja drugi in tretji odstavek se ustrezno preštevilčita in postaneta tretji in četrti odstavek.

Obrazložitev:

Amandma odpravlja povsem neutemeljeno razlikovanje med zaposlenimi v javnem in zasebnem sektorju, ki oboji v trenutnih rizičnih razmerah delajo in aktivno pripomorejo k reševanju in blaženju posledic epidemije. Nobenega razloga ni, da bi bili zaposleni v javnem sektorju izvzeti iz tega ukrepa. V trenutnih kriznih razmerah smo udeleženi vsi, tako zaposleni v zasebnem, kot tudi v javnem sektorju, zato menimo, da so do tega dodatka upravičeni vsi, tako zaposleni pri neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikih kot tudi zaposleni v zasebnem sektorju. Zato predlagamo, da se t.i. krizni dodatek izplača vsem zaposlenim, tako v javnem kot tudi zasebnem sektorju. S tem sledimo tudi opozorilom zakonodajno pravne službe, ki je v postopku sprejemanja ZIUPOPĐVE, v zvezi s tem dodatkom ugotovila, da je treba opozoriti na načelo enakosti pred zakonom, v skladu s katerim sme zakon različno urejati položaj pravnih subjektov, če za različno urejanje obstaja stvaren in razumen razlog. Po našem mnenju takšen razlog ne obstaja! Izboljšanje socialnega položaja, kot ukrep na področju dela, ne utemeljuje razlikovanja med zaposlenimi v javnem in zasebnem sektorju.

8. Amandma (nov člen):

Doda se nov člen, ki se glasi:

»x. člen

Ne glede na 10. točko prvega odstavka 44. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19) se v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja ne všteva nadomestilo za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, pod pogojem, da je določeno s posebnimi predpisi ali na podlagi kolektivne pogodbe oziroma splošnega akta delodajalca, da gre za sredstva, ki so značilna, nujna in običajna za opravljanje določenega dela – do višine 5 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. Dejanske stroške je mogoče uveljavljati na podlagi dokazil.«.

Obrazložitev:

S to določbo se spreminjajo pogoji za nevštevanje nadomestila za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu v davčno osnovo. Odpravlja se pogoj, da nadomestilo delodajalec določi na podlagi izračuna realnih stroškov ter črta omejitev, ki je določena v vezavo na mesečno plačo delojemalca (do višine 5% mesečne plače delojemalca). To predstavlja poenostavitev pri določanju višine neobdavčenega dela ter odpravlja, glede na naravo stvari, neprimerno vezavo omejitve na višino delojemalčeve plače. S tem se povečuje neobdavčena višina za vse delojemalce s plačo, nižjo od slovenskega povprečja. Skrajna omejitev po veljavni ureditvi po zadnji znani povprečni plači (september 1.799 evrov) znaša 89,95 evrov oziroma 4,5 evra na dan, s tem, da se lahko uveljavlja tudi dejanske stroške. Se pa lahko doseže tudi višji znesek neobdavčenega dela, ampak na podlagi dejanskih stroškov na podlagi dokazil. Določba je bila tekom usklajevanja o PKP7 tripartitno usklajena, vendar je Vlada v končni predlog PKP7 kljub temu ni vključila.

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije
Predsednica Lidija Jerkič, l.r.

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam
Predsednik Jakob Počivavšek, l.r.

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije
Predsednik Branimir Štrukelj, l.r.

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije
Predsednik Peter Majcen, l.r.

KNSS-Neodvisnost
Predsednica Evelin Vesenjāk, l.r.

Slovenska zveza sindikatov Alternativa
Predsednik Zdenko Lorber, l.r.

Zveza delavskih sindikatov Slovenije – Solidarnost
Predsednik Albert Pavlič, l.r.